

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. // Inserati do 80 perft vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4. // Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vratojo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kacenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kloboru 101 // SLOVENI GRADEC, Sloški trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10-351.

Varšava še ni zavzeta

V nasprotju z nemškimi poročili javljajo varšavske radijske postaje, da se Varšava pripravlja na obrambo do zadnjega moža

Nevtralni opazovalci zatrjujejo, da se na Poljskem šele pripravlja odločilni spopad na fronti, na kateri se zbirajo glavne poljske sile, ki doslej še sploh niso stopile v akcijo

Berlin, 8. sept. br. Danes ob 17. so nemški motorizirani oddelki dospeli do Varšave in so se prvi nemški vojaki pojavili v varšavskih predmestjih.

London, 9. sept. e. Dasi je nemški generalni štab objavil, da so nemške čete že včeraj popoldne vkorakale v Varšavo, se je varšavska radio postaja javila še smoč ob 21. in napovedala, da poljske čete nadaljujejo s pripravami za obrambo prestonice. Varsavski radio se je potem javil še stikrat.

Varšava, 9. sept. e. Davi ob 6.45 je bilo še vedno slišati oddajanje varšavskih postaj. Najprej so predvajali klavirsko glasbo, nato so sledile napovedi v poljskem in nemškem jeziku. Pri mikrofoni pa ni bil isti napovedovalec, kakor običajno.

Varšava, 9. sept. e. Poljske radijske postaje, zlasti Varšava, so se danes ponoči že večkrat javile. Vesti oddajata Lvov in Varšava II, ki sta še javila informacije in uradni pregled. Obe postaji sta oddajali svoja poročila tudi v ukralskih in nemških jezikih. V teh poročilih je bilo tudi javljeno, da postaja Lvov in Varšava II delata povsem normalno. Oba postaji sta tudi objavili poziv generala Sume, da se bo prestolnica umivala do skrajnosti in da bo poljska vojska do zadnjega nudila odpor.

Varšava, 9. sept. e. Varšavska radijska postaja je še davek popolnoma v redu po-

stovala in je oddajala proglaš varšavskoga vojaškega poveljnika na vojake in prebivalstvo, v katerem jih poziva, da branijo Varšavo do smrti.

London, 9. sept. j. Poljsko poslanstvo v Londonu je snoč proti polnici govorilo z Varšavo brezčično. Poljski general, ki je predstavljal obrazmo mesta, je odgovoril, da postavljajo vojaški oddelki topove in da se bo mesto branilo do zadnjega moža.

London, 9. sept. c. Londonsko poljsko poslanstvo je bilo še sinodi v redni telefonski zvezdi z Varšavo.

Berlin, 9. sept. i. Nemške radijske postaje niso danes objavile nobene vesti o zavzetju Varšave.

Poziv poveljnika Varšave

Varšava, 9. sept. c. Snoč ob 11. je bilo povzano prebivalstvo iz okolice, da takoj prične s kopanjem jarkov. General Suma, vrhovni poveljnik obrambe v Varšavi, je izdal na vojsko naslednji poziv:

Meščani! Vrhovno vojaško poveljstvo nam odreja, da branimo Varšavo. Mesto bomo branili do zadnje kaplje kvrlj. Govorim iz varšavskih radijskih postaj. Lahko se zgodi, da bo postaja po kakem strelu ali bombi poškodovana. V tem primeru vam sporočim svoje nadaljnje ukrepe po letakih.

Varšava, 9. sept. c. Varšavska radijska postaja je še davek popolnoma v redu po-

barikade in naj kopljejo jarke, ker se bo do na tem ozemlju vodile vojne akcije. Potrebno je delati dan in noč. Ponoči morajo biti na razpolago svetilke. Prav tako je potrebno zbirati slamo in les in imeti pripravljeno razno orodje za kopanje jarkov. V primeru, če ni v bližini na razpolago lesa, naj se rušijo hlevi in hiše. Vaški omladinci se lahko uporabljajo kot izvidniki na kolesih in morajo takoj javiti prihod sovražnih tankov. Vsi Poljaki morajo pomagati, da se ustavi prodiranje sovražnih sil. V Varšavi je dovolj hrane. Rdeči križ je organiziral zdravstveno službo. Pričaščen poljske socialistične stranke je nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

Vrhovni poveljnik poljske vojske maršal Smigly-Rydz nam je zaupal obrambo prestolnice ter zahteval, da se sovražnikovi napadi razbijajo ob zidu odpora, ki mu ga bomo nudili. Geslo, ki ga objavljamo sovražniku, se glasi: »Dosti, nobenega kralja več«. Ako bi sovražnik še nadalje napredoval, pomeni, da je zadnji poljski vojak zmlet pod nemškimi tanki. Zgodovinsko poslanstvo, ki ga ima Varšava je, da ponovno dokazuje svoj patriotizem, ker se Varšava nahaja sedaj v prvi borbeni črti. Ona je zaradi tega ponosna.

Varšava, 9. sept. AA. Havas: Dnevno povelenje vrhovnega poveljnika obrambe Varšave je bilo prečitano snoč ob 22. po poljskem radiu ter se glasi:

<b

Nadaljevanje s 1. strani

najkrajšem času razvila prva velika bitka sedanje vojne.

Pariz, 9. sept. c. Neoficelni komentar k francoskemu desetemu vojnemu podočilu pravi, da so uspehi, ki jih je dosegla francoska vojska v Posaarju, zelo pomembni. Nemške čete so na umiku porušile več mostov v predorov.

PARIZ, 9. sept. e. Lokalne, a hude borce v okolici Scarbrückena so se razsirele in predstavljajo glede na prihod novih nemških divizij prve ostre bitke. Težka artiljerija z Maginotove linije izvaja pritisk na nemške položaje. Glavne borce vodi pesadija, ki jo podpira na stotine tankov. Tudi z nemške strani je poseglo v boj veliko tankov. Torej najhujši borb predstavljajo gozdni hribki okrog Scarbrückena.

Akcije zadnjih dveh dni so omogočile francoskim četam dosegci znatne uspehe na terenu in utrditi nove položaje, od katerih so nekateri več kilometrov globoko v sovražnem ozemlju. Po zadnjem vsteh, ki so prispevale v Pariz, so francoske čete prispeli v Binnwald, veliki gozdni kot med Renom in nemško-francoski mejo. Staro področje bojev Lauter je igralo veliko vlogo v nemško-francoski vojni leta 1870-71. Kraj, kjer prodriajo francoske čete in to med Lauterburgom in Weisenburgom, ni daleč od točke, kjer se sestanejo Alzacija in Pfalz in Baden. Zaenkrat se francoske operacije omejujejo le na Binnwald, skozi katerega vodita dve nemški cesti. Francoske čete ugotavljajo sedaj točne položaje nemških postojank in rušil.

Novo posredovanje Mussolinija za mir?

V Berlinu upajo, da vojna s Francijo in Anglijo ne bo trajala dolgo

BERLIN, 9. sept. e. Glede na prizadevanje Mussolinija, da se vrne mir v Evropo, smatrajo v tukajšnjih krogih, da je v doglednem času mogoč nov poskus za mirno rešitev sedanjega konflikta. Poudarjajo, da Italijanski poslanik Attolico vsak dan obiskuje zunanjega ministra in da Italija nadaljuje svoje diplomatsko dejavnost. V nemških službenih krogih podudarjajo, da konflikt z zapadnimi državami ne bo dolgo trajal. Kakor zatrjujejo, namerava Vatikan v državah, ki so v vojni, ustvariti bolnišnice, v katerih bodo negovale ranjence usmilenje. V mnogih nemških cerkvah je odrejena molitev za mir.

Anglija in Francija odklanjata separatni mir

London, 9. sept. j. Današnji londonski listi prihobajo podrobna poročila o položaju na poljskih bojiščih in naglašajo, da sta Velika Britanija in Francija odločeni voditi sedanjih boj do končne in brezpogojne zmage. Naji so dogodki na Poljskem razvijajo kakor koli. Velika Britanija in Francija bosta vztrajali pri dani besedi Poljski in ne bosta sklenili nobenega separatnega miru. Mir je mogoč, vendar pa miroljubno Nemčijo in zato

V poslednjem smislu pišejo tudi današnji pariski listi kakor »Le Jour«, »Epopee in Ouvrage«.

Tokio, 9. sept. j. Angleški poslanik je sprejel novinarje in jim izjavil, da odredbo predsednika Rooseveltja, s katero proglaša omejeno stanje nacionalne pripravljenosti. To pomeni, da bodo Zedinjene države mobilizirale obrambne sile v najvišji meri, kolikor je to v mirnem času dopustno brez izrednega pooblastila Kongresa.

Washington, 9. sept. c. Predsednik Roosevelt je izdal odredbo, s katero proglaša omejeno stanje nacionalne pripravljenosti.

To pomeni, da bodo Zedinjene države mobilizirale obrambne sile v najvišji meri, kolikor je to v mirnem času dopustno brez izrednega pooblastila Kongresa.

Washington, 9. sept. c. Včerajšnji odredbo predsednika Rooseveltja bo takoj povečana kopna vojska na 220.000 mož, nacionalna garda na 235.000, osebje mornarice na 145.000 in mornariški strelici na 25.000. S tem pa še niso izčrpani najvišje kvote, za katere ima vladu pooblastilo. Te znašajo za armado 280.000, nacionalno gardo 424.000, mornarico 181.000 in mornariški strelice 56.000. Vlada je dolocila kredit 500.000 dolarjev za evakuacijo ameriških državljanov iz Evrope.

Stališče Madžarske

Rim, 9. sept. e. Italijanski listi v poročilih iz Budimpešte trdijo, da Madžarska nima povoda, da uradno proglaši svojo neutralnost v sedanjem položaju, kajti politika Madžarske, ki je bila vedno naklonjena Rimu in Berlinu, ostane nespremenjena. V tem sporu in čeprav je neutralna, je njena politika v soglasju s cilji Mussolinijevih miroljubnih politike, katere namen je poprava vseh krivic versajske pogodbe.

Sistematična borba proti nemškim podmornicam

Nemške podmornice so že pred izbruhom sovražnosti zavzele svoje postojanke

London, 9. sept. j. Snoči je bilo izданo naslednje uradno poročilo: Že iz dosedanjih pomorskih dogodkov je jasno, da je pričela Nemčija izvajati vojno s svojimi podmornicami v enaku ostrostjo, kakor 1. 1917. S f.

Zato je treba vsem pravili poslati z raznimi nevražnostmi, ki jih ni mogoče takoj odstraniti. Pač je očitno, da bo že v najkrajšem času mogoče dolgorok sovražnih podmornic ometiti in preprečiti vsejih njihovo nadaljnjo delovanje.

Iz dosedanjih poročil izhaja, da so nemške podmornice že nekaj dni pred izbruhom sovražnosti zasedele svoja mesta na važnih pomorskih poteh in križiščih in da so že tedaj bile pripravljene na akcijo, ki jo izvajajo po izbruhu sovražnosti.

Vlada bo sedaj uvedla za vse trgovske in potniške ladje spremstvo vojnih ladij, tako da bodo nemške podmornice postale na ta način neškodljive. Vrhnu tega bodo morale nemške podmornice po izčrpjanju svojih zalog kuriva iskati nevratna prisnosti ali pa se bodo morale vrniti v Nemčijo. Angleške vojne ladje zavzemajo sedaj svoje postojanke na vseh važnejših točkah in bodo na ta način lahko ometiti nemške podmorniško vojskovanje do skrajnosti.

London, 9. septembra. AA. Reuter: Admiraletata je izdala poročilo, da ne bo več

jo nemška strojnitska gnada in zakone. Sele ko bo francoska komanda ugotovila, kje se nahaja najslabša točka na nemških linijah, bodo Nemci evakuirati Prag. Na francoski strani priznavajo, da je odsek te fronte med Lauterburgom in Weisenburgom zelo močno utren.

Evakuacija obmejnega ozemlja

Bruselj, 9. sept. c. Nemške vojske ob lasti so odredilo evakuacijo Saarbrückena ter vsega ozemlja med mejo in Kölnom ter Koblenzem.

Pariz, 9. septembra AA. Havas: Na stoisce Francozov je spremenilo svoja bivališča ter je za nje nastalo zdaj novo življenje. Evakuacija prebivalstva, ki je bila pripravljena še prej, je bila izvršena sedaj na eksemplaren način. Prebivalci iz obmejnega krajev ob zgornjem v spodnjem Renu ter Mozelju so bili prvi, ki so bili evakuirani s posebnimi vlaki. Prebivalstvo je imelo pripravljena že stanovanja v notranjosti Francije. Učenci so bili evakuirani z učilišč in starši vred po skupini. Kar se tiče evakuacije Pariza, ta evakuacija ni obvezna, temveč je prepuščeno posameznikom, da odpotujejo. Oni, ki so odpotovali iz Pariza, so večinoma ostali v občini seinskega okraja. Mladinska društva, predvsem skavti, podpirajo v mnogih krajih kmete pri pospravljanju žetve. Sodobnost med Francozi vladajo na vseh področjih.

Anglija ima dovolj živil

London, 9. sept. j. Prehranbeni minister je danes popoldne sprejel novinarje in jim izjavil, da je Velika Britanija v prehranbenem oziru docela preskrblena. Zaenkrat ni govoril o tem, da bi ministrski omejitve prehrane v prehodnih 3 ali 4 tednih. Živila so v izboljšu na razpolago. Sele po tem roku bo morda potrebna razionalizacija potrošnje masla in masti, torej živil, ki jih mora Velika Britanija uvažati iz tujine, predvsem iz Danske. Pa še v tem pogledu se bo morda položaj v plivobi čez Severno more tako izpremenil v izboljšal, da bo odpadna vsaka omejitev prehrane angleškega prebivalstva.

V Nemčiji so danes uvedene karte za kruh, moko in kavo

Berlin, 9. sept. i. Danes je bil izdan uradni odlok, da stopijo z današnjim bivališčem ter je za nje nastalo zdaj novo življenje. Evakuacija prebivalstva, ki je bila pripravljena še prej, je bila izvršena sedaj na eksemplaren način. Prebivalci iz obmejnega krajev ob zgornjem v spodnjem Renu ter Mozelju so bili prvi, ki so bili evakuirani s posebnimi vlaki. Prebivalstvo je imelo pripravljena že stanovanja v notranjosti Francije. Učenci so bili evakuirani z učilišč in starši vred po skupini. Kar se tiče evakuacije Pariza, ta evakuacija ni obvezna, temveč je prepuščeno posameznikom, da odpotujejo. Oni, ki so odpotovali iz Pariza, so večinoma ostali v občini seinskega okraja. Mladinska društva, predvsem skavti, podpirajo v mnogih krajih kmete pri pospravljanju žetve. Sodobnost med Francozi vladajo na vseh področjih.

Omejitev avtomobilskega prometa v Nemčiji

London, 9. sept. j. Po poročilu iz Nemčije so tamkaj odredili nove omejitve za avtomobilskoga prometa. Hkrati so oblasti uvedle nove stroge kazni za najmanje prestopke. V berlinski okolicu so včeraj prijeli 60 avtomobilistov, ki so v spletu vozila porabili za zabavne izlete. Avtomobile so tako zaplenili.

Kanadska podpora Angliji

Ottawa, 9. sept. c. V debati v kanadskem parlamentu je izjavil ministrski predsednik Mackenzie King, da se bo moral Kanada jasno odločiti za mir ali za vojno. Kanadska pomoč Angliji pa bo mogla v glavnem obsegati samo pomoč v materialu in finančnih sredstvih. Pošiljanje vojaščev je zelo dalekosežno vprašanje, ki ga bo morala zanimalno zastaviti. Kanada bo moral s svojimi vojaštvom predvsem braniti svoje ozemlje.

Angleška naročila v Kanadi

Ottawa, 9. sept. j. Predsednik kanadske vlade je sporočil v parlamentu, da je v Kanadi prispevo posebno angleško vojaško odposlanstvo, ki bo oddalo ogromno nabavke letalskega materiala in municije kanadski industriji.

Roosevelt proglašil strogo pripravljenost

Washington, 9. sept. c. Predsednik Roosevelt je izdal odredbo, s katero proglaša omejeno stanje nacionalne pripravljenosti.

Italijanski poslanik pri Bonnetu

Paris, 9. sept. c. Zunanji minister Bonnet je spročil sprejel italijanskega poslanika.

Roosevelt proglašil strogo pripravljenost

Washington, 9. sept. c. Predsednik Roosevelt je izdal odredbo, s katero proglaša omejeno stanje nacionalne pripravljenosti.

Stališče Madžarske

Rim, 9. sept. e. Italijanski listi v poročilih iz Budimpešte trdijo, da Madžarska nima povoda, da uradno proglaši svojo neutralnost v sedanjem položaju, kajti politika Madžarske, ki je bila vedno naklonjena Rimu in Berlinu, ostane nespremenjena. V tem sporu in čeprav je neutralna, je njena politika v soglasju s cilji Mussolinijevih miroljubnih politike, katere namen je poprava vseh krivic versajske pogodbe.

Tuja letala nad belgijskim ozemljem

Bruselj, 8. sept. br. Listi poročajo, da so se danes nad bruseljskim letališčem pojavila neka tuja letala. Letala so zelo visoko, tako da jih ni bilo mogoče uspešno obstreljati protiletalskimi topovi.

Priznanje kralja angleškim letalcem

London, 9. sept. c. Kralj Jurij VI. je včeraj pregledal več vojaških letalnic in osebno izrazil priznanje letalcem, ki so delovali pri letalskem napadu na nemške vojne luke.

Rusija mobilizira

Moskva, 9. sept. c. Inozemski poročevalci ugotavljajo, da je število rezervistov, ki so bili te dni v upokojeni, izredno veliko. Mobilizirani so bili skoraj vse zdravnikti. V moskovski oblasti so bili rekvirirani vsi avtomobili.

Voda v Visli zastrupljena?

Schwerin, 9. sept. e. DNB javlja: Od včeraj se v Visli opaža ogromna množina mrtvih rib. Napravljenia je bila uradna preiskava in so ugotovili, da je reka zastrupljena. Ker preti nevarnost ljudem in živinam, so oblasti prepovedale napajanje živine in splet v Visli uporabo vode iz Visle.

Vojvoda Windsorski se je vrnil v London

Cannes, 9. sept. e. Vojvoda in vojvodinja Windsorska sta odpotovala v London.

Češke oddaje v londonskem radiju

London, 9. sept. j. Nocoj je angleški radio pričel oddajati redne oddaje v češčini. Za uvod je spregravoril bivši češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk. Govoril je o sedanjem položaju češkoslovaškega naroda in o njegovih izgleđih v zvezi s sedanjim vojno med Nemčijo in Anglijo. Vojvoda Windsorski je včeraj uvedel v londonski radij.

Živahno zanimanje

za velesejem

Ljubljana, 9. septembra

Prvo dni je potekalo življenje na jasenskem velesejmu še v znamenju razburjivih dogodkov. Zadnje dni pa je obisk skraj normalen. Zlasti včeraj si je ogledalo zelo zanimive lokalne kmetijstva in drugih razstav. To je sejmlje nadaljevalo občino živilo pestro sliko. Še na nobeni razstavi na velesejmu se niso obiskovalci tako živo zanimali za posamezne razstavljene predmete, kakor na letoski kmetijstvi razstavi. Ne samo strokovnjaki in ljudje z dejelom, temveč mešani in meščani izbranjeno razstavljajo in strokovnjake za pojasnila. Razstavljalcji rade volje dajajo odgovore na vsa vprašanja in obiskovalci odhajajo z zadovoljstvom, poučeni in informirani o vsem, kar jim lahko pri negi domačih vrtovih in gred ter v gospodinjstvu koristno služi. Tudi trgovci del velesejma odvijajo. Ker je tudi vreme zadnje dni izredno ugodno moremo dati vsem samo našvet, naj izkoristimo današnjo soboto in jutrišnjo nedeljo za ogled izredno zanimive kmetijstve.

Razstava zdravilnih zelišč

Slovenija izvaja v državi največ samordnih zdravilnih zelišč, katera uporabljajo tudi kot domača zdravila proti najrazličnejšim boleznim. Razstavljeni so vzorci prav vseh zdravilnih zelišč, ki rastejo pri nas. Posebna strokovna komisija je prisodila nekaterim razstavljalcem odlično oceno. Za razstavljene izdelke iz zdravilnih zelišč (mazilko Okama, krema in olje Kamila) je dobil odlično oceno mag. pharm. I. Bal, lekarji v Št. Vidu nad Ljubljano, za razstavljena eternična olja iz zdravilnih zelišč tvrdka Bratje Tuma, Moste — Ljubljana, za zdravilna zelišča za domačo uporabo drogerija Gregorič, Ljubljana, za izvozno zdravilna zelišča kmetijska družba v Ljubljani, za eternična olja iz zdravilnih zelišč tvrdka Phatos iz Splita, za gojenje rženih rožičkov, ki se uporabljajo v medicini in katere izvajamo v velikem

posleni pri košnji in sušenju sena. Tako je prijavil posestnik Ludvik Zavašnik, da mu je bilo iz grmovja na travniku ob poti na Rakovo jelo skraden precej jestin, namenjenih koscem in grabiljicam, zraven pa se je tak potastil tudi njegovega skor novega rjavega sukničja

Priv. doc. dr. Božo Škerlj

Slovani z rasnega vidika

Na članek »Kaj je sorodnost med Slovani in kaj pravi veda o človeku?« v št. 199 »Slov. Naroda« z dne 2. t. m. mi dovolite prosim, malo pojasnila, vsaj k nekaterim trditvam. Tako naj povem, da smatram Czecanowskega za enega najboljših živečih antropologov, zlasti metodikov. Toda to me ne more ovirati, da njegove trditve o razah med Slovani glejam nekoliko kritično. Kajti treba je vedeti, da je Czecanowski ustvaril popolnoma svoj sistem in svojo nomenklaturi, ki more laika zavesti. Statistično-računska osnova Czecanowskega sistema je dobra, toda biološko-genetična nikar bi neoporečna. Razlikovanje samo Številki osnovnih ras v Evropi — nordijske, laponoidalne, armenoidalne in mediteranske — ter iz križanja izvirajočih šest drugotinras nima nobene prave genetične podlage in tudi ne ustreza opazovanjem. Vederji je nadalje treba, da so zaključki Czecanowskega nastali večinoma iz samih Številki in racunskih kombinacij, ne da bi avtor osebno videl onih ljudi, ki jih raso opredeljuje, odn. v resnicni le izračuna.

Tako je gotovo vsak pazičev citatelj v tem članku pogrešal sploh omembo dinarske rase med južnimi Slovani! In vendar je to za vse Jugoslovane — ne rečem, da tudi na Bolgari — najznačilnejša rasa. Kje se skriva v tolmačenjih Czecanowskega? Czecanowski razlagata dinarsko raso kot produkt križanja med nordijsko in armenoidalno. Zato tudi najde med Srbi toliko nordijscev. Kdor pa gleda rase v naravi in ne samo na papirju — računsko — se s tako trditvijo vsekakor ne more spriznjiti. Dinarska rasa je biološko dejstvo in eksistira povsem samostojno. Podobna je trditve o Poljakih, ker Czecanowski ne priznava baltiske rase, najde med Poljaki kot prevalentno raso »nordijsko« v mešavini z »laponoidalno«. (Slednja ustreza v resnicni približno alpski rasi). Kdor torej ne pozna sistema Czecanowskega do potankosti, mora dobiti povsem napacno resno sliko o narodi, ki jih Czecanowski resno analizira. Kajti njegova metoda izluči — kakor avtor sam misli — iz vnapnjega videza le stiri prarse, ki sem jih zgoraj navedel, nikakor pa ne opisuje dejanskega stanja na podlagi lastnih opazovanj v naravi.

Sedaj pa še pripombe k nekaterim trditvam: Da so severni Makedonci podobni Slovencem in severozahodnim Bolgari, je menda res in ima svojo zanimivo jezikoslovnino paralelo. V resnicu se pa mora skočiti čuti, če slisi, da je med Srbi

Veliki uspehi N. S. Z. na Jesenicah

Vodstvo podružnice N. S. Z. polaga delavstvu K. I. D. obračun dveletnega uspešnega dela

Jesenški kovinarji so 24. februarja 1937 sklenili s predstavniki KID novo kolektivno pogodbo, o kateri se bili mnogi že močno okrnili njihove zasluge. Delavstvo je zaradi tega postalo malodušno. Narodna strokovna zveza pa klub temu ni klonila, ostala je nadalje na braniku delavskih pravic in pričela krepiti in širiti svoje vrste, tako da je podružnica NSZ danes številčno najmočnejša delavščaka v sporazumu z ostalimi organizacijami predložila KID predlog za enkratni nabavni prispevek, ki ga je vodstvo podjetja tudi odoorilo in za Božič 1937 izplačalo.

1. januarja 1938 je stoplo v veljavno posebno določilo kolektivne pogodbe, s katerim se je ustanovil »Poseben pokojninski sklad za delavstvo KID«.

Ko so zastopniki NSZ stavili predlog za uvedbo tega prepotrebnega pokojninskega sklada in so pri predstavnikih podjetja našli razumevanje, pač s tem niso bili zadovoljni zastopniki drugih strokovnih organizacij. NZS je s svojim predlogom uspela in danes upokojenci že učinkovito doklado, ki tvori znaten prispevek k pokojnini. Ta pokojninski sklad je že 1. januarja 1938 izkazal din. 1.645.566 premoženja, kar daje soliden temelj k delavškemu dodatnemu pokojninskemu zavarovanju. V l. 1938 je delavstvo vplivalo na tudi sklad din 312.738, podjetje pa din 803.661.

19. aprila 1938 je stoplo v veljavno h. kolektivno pogodbi z dne 24. februarja 1937 »Prvi dodatek«. Tudi v pogledu dodeljevanja delovnih oblik in zaščitnih oprem so organizacije našle razumevanje predstavnikov podjetja. NSZ je v vseh zadevah sklicevala sestanke zastopnikov posameznih obrazov, kjer so delavci sporočili svoje želje in potrebe, na podlagi katerih so bili izneseni izdelani predlogi na pristojni mestu.

Delavstvo pa je prihajalo v težavnim položajem z ozirom na podražitev cen življenjskim potrebsčinam, tako da so prilepi potovne akcije za zvišanje mezd. Na pobudo NSZ se vse delavske strokovne organizacije predložile KID 24. avgusta 1938 predlog za draginjske dolake in znižanje cen goriva. Podjetje KID pa je bilo prav v tem času v težkem položaju, ki se je po kazal tudi v tem, da je bilo reduciranih veliko število delavcev. To je bil vzrok, da nismo uspeli z našim predlogom, temveč smo sklenili pogodbo, s katero je dobrolo delavstvo izplačalo enkratni mezdni prispevek v višini štirinajstne skupinske mezde. Ta prispevek so dobili decembra 1938.

Predstavniki NSZ Jesenice in Javornik pa sta vložili samostojen predlog podjetju KID 14. marca 1939, da bi podjetje dalo posebno dotacijo za gradnjo nove bolničnice tukajšnje bratovske skladnice. Podjetje je ta predlog sprejelo in 27. marca 1939 je bila podpisana posebna kol. pogodba, s katero se podjetje obvezuje, da bo v mesecnih prispevkih po din 200.000 izplačalo z milijona dinarjev za gradnjo bolnice poleg svojega povisjenega prispevka, ki ga sorazmerno plačuje tudi delavstvo.

2. julija t. l. so predložile delavske strokovne organizacije podjetju KID nove zahteve za spremembo kol. pogodbe. Po večkratnih razgovorih, ki so trajali do 31. avgusta t. l., pa je vsekakor zadovoljiv uspeh. Navedemo naj najvažnejše pridobljive: Od 1. septembra daje znašajo skupinske mezde po sledenčem:

Y organizaciji je moč!

Spomenik žrtvam svetovne vojne v Kamniku

Kamnik, 9. septembra
Jutri v nedeljo bo v Kamniku odprt spomenik v svetovni vojni padlim občanom. Spomenik je postavljen pod stoltno lipu pred kamniškim pokopališčem in je izredno lepo delo, ki ga je po zamisli domačina akad. slikarja Staneta Cudermana izvršil akad. kipar Boris Kalin. Spomenik predstavlja s 3½ metra visoko dvignjeno desnico z navzvod obrnjenočim mečem kriče svetovne vojne. Na pokopališčem združena so takra obolenja v zimskih in spomladanskih mesecih, ko primanjkuje sveže zelenjave, sadja in sonca. Pred dvema letoma je na pobudo ministristva za socialno politiko in narodno zdravje bila izvršena anketa o avitaminoznih obolenjih, katere rezultati so predstavljeni. V aprilu in maju je bilo prijavljeno v Jugoslaviji 2.271 primerov avitaminoz in hipovitaminoz, in sicer v vardiški banovini 227, v vrbaški 171, v dravski 660, v orški 276, v dunavski 142, v moravski 600, v primorski 207 in v savski banovini 464.

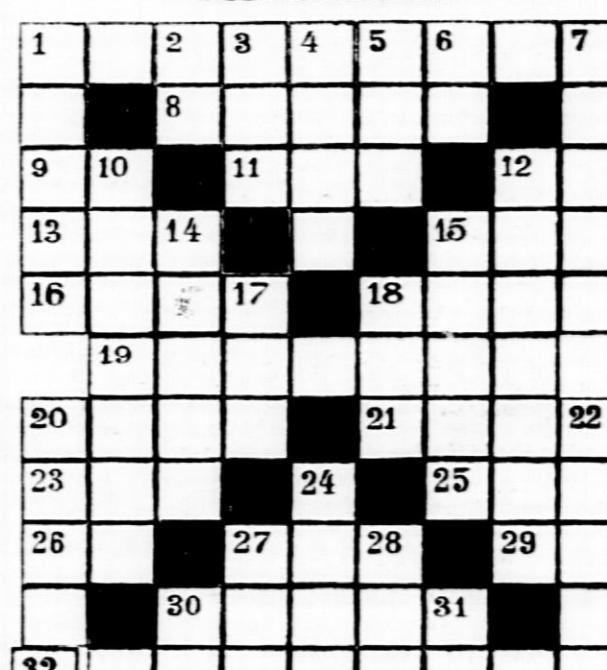
Največ obolenj zaradi pomaranjanja vitaminoval je torej v Sloveniji. Od obolenih 600 primerov je živel v mestih 42, na dedki pa 263 bolnikov.

Spomenik je izklesan iz belega braktega marmora in stoji na betonskem postavku, prostor okrog spomenika pa je uravnan z zidom iz redčega portlerja iz doline Konjščice. Okrog lip je postavljena klop, ki jo je zelo lepo izdelala tovarna Remec na Duplju. Kamniški žale, ki tako skrivajo po svoji lepoti in krasnem razgledu, so z zgradbo spomenika mnogo pridobitne, ker je zdrav posrečeno reguliran ves prostor pred pokopališčem. Otdot je najlepši razgled na planine, ki tvorijo prehod ozadje spomeniku onih 60 Kamničanov, katerih kosti podvajajo razmetane po bojnem poljanah Dobrodober in Galicje. Spomenik, ki je stal okrog 35.000 din. je sedaj postavljen v izvršil vsa dela okrog njega zidarški mojster Franc Iskra.

Sorodniki nesrečnih žrtv svetovne vojne so hvalejni, da je bil postavljen spomenik, okrog katerega so se toliko let vrtila pogajanja za izberbo prostora. Sedanji odbor, ki je bil izvoljen spomladsi, je pod vodstvom predsednika g. Franca Bokalča vzel stvar energetično v roko, preskrbel k prejšnjemu fondu nove vire dohodka in zagotovil izvedbo po zamisljennem načrtu.

Po programu bo spomenik odprt v nedeljo, ob pol 10 dopoldne s pozdravnim govorom, zatem pa bodo kamniški združeni pevski zbori zapeli par pesmi. Po madži bo slavnostni govor in pozdrav zastopnikov ter izročitev spomenika v varstvo občini. Sorodniki padlih in zastopniki občinstva ter bojneških združenj bodo ob otvoritveni slavnosti številno zastopani.

Križanka

Pomen besed

Vodoravno: 1. drugo ime za Malo Azijo, 8. letni čas, 9. latinski predlog, 11. vprašalni zaimek, 12. osebni zaimek, 13. gora na Dolenskem, 15. pozivilo, 16. dragi kamen, 18. vojaška edinica, 19. del sveta, 20. sibirška reka, 21. staroslovenska boginja, 23. sorodnik, 25. nasprotno od star, 26. francoski osebni zaimek, 27. gora na Primorskem, 29. egiptansko božanstvo, 30. dalmatinški otok, 32. hrvatska država v Afriki.
Navpično: 1. konjeniški napad, 2. vzhlik, 3. športna disciplina, 4. plevel, 5. denarni enota sosedne države, 6. veznik, 7. del opere, 10. francoski plisatelj, 12. prvi bikobor, 14. predpostopna žival, 15. zob dvigve pršača, 17. veznik, 18. neutrijen, 20. sveta, 22. gora pri Beogradu, 24. kitajski delavec, 27. ptica pevka, 28. tatarski poglavjar, 30. osebni zaimek, 31. osebni zaimek.

Vodoravno: 1. Stavropol, 9. ribe, 10. rana, 11. Orjen, 13. ep., 15. duh, 16. po, 17. noč, 19. par., 20. Kopitar, 21. kap., 22. zig, 24. ol., 25. lev, 27. za, 28. Terek, 30. opat, 32. dete, 34. Sat el Arab.

Navpično: 1. sršen, 2. ti. 3. Abo, 4. Verd, 5. oreh, 6. Pan, 7. on, 8. lapor, 12. Jupiter, 14. pokal, 16. Pariz, 18. Čop, 19. paž, 21. kokoš, 23. galob, 25. Lete, 26. veda, 28. tat, 29. ker, 31. pa, 33. ta.

Zrtev morske mine

Litavška ladja »Inanta«, ki ima 1500 ton, ki je bila na poti iz Rige na Švedsko, je zadelna na mino in zletela v zrak. Nesreča se je primerila v morski ožini pri Serščinu. Katastrofa je zahtevala dvanajst človeških življenj.

Poleg tega ostanejo dopusti še nadalje v veljavni za delavce, ki naredijo v kolektivu letu 176 delavnih ur na nedeljo ali prazniki, kakor je to bilo do sedaj.

Spremenjene so tudi nekatere obratne določbe nove uvrstitve v delovne skupine ter povečanje dajevatv delovnih oblik.

Zastopniki podjetja pa so v teku predlogov ponovno zagotavljali, da bodo upoštevali predloge strokovnih organizacij, ki se bodo nanašali na kolektivno pogodbo o razvrščanju posameznikov po skupinah itd.

Zgornje navedbe so pregled smotrneg dela dobril dveh let strokovnega gibanja jesenških kovinarjev. Nekateri so opustili veček smisel za svoje življenske interese.

Vrhle so se redukcije delavstva v večjih skupinah in zoper je Narodno strokovno zveza bila tista, ki je zagovarjala reducirane delavce in mnogim zoper pripomogla do kruha.

LJUBLJANA — TRST, dne 9. septembra 1939.

Globoko žalujoča soproga ANA in sorodstvo.

V Sloveniji manjka vitaminov

Rahitis — glavno avitaminozno obolenje

Anketna je ugotovila, da je glavno avitaminozno obolenje v Sloveniji rahitis, ki je posledica pomaranjanja vitamina D. Ugotovljeno je, da boleha v večjih srednjih Evropskih mladine in odraslih za to avitaminizo. Od prvega junija 1936. do 30. junija 1937. so ugotovile ambulante 18 higienskih ustanov v Sloveniji 601 primer rahitis po največ kot posledica slabih higienskih razmer.

Se bolj pogosta so pa hipovitaminozna obolenja, ki se kažejo kot živene slabosti splošna utrujenost, prebavne motnje, počevanje sprjemljivost za infekcije, kronične prebavne motnje, kromične revmatizma itd. Vse te bolezni se uspešno zdravijo z vitaminimi, katere lahko vidite na velesejmu v obliku sadja, zelenjave itd.

Zanimivosti na sadjarski razstavi

Sadjje — važna in zdrava ljudska prehrana

V paviljonu M je vse polno zanimivosti, ki vzbujajo pozornost mnogih obiskovalcev, saj je Ljubljana vrtno mesto, izven srednje skoraj ni hiše brez vrtja in zato je razumljivo, da se za sadno razstavo v paviljonu N zanimajo ne samo strokovni sadjarji, temveč mnogi ljubljanski mestani. Na dolgi mizi je razvrščeno poletno in jesensko sadje. Za poznavanje sadnih sort je razstavljenih okrog 200 odlično izdelanih modelov sadja. Pred temi modeli postajajo obiskovalci in opazujejo modele z največjim zanimanjem, kajti po njih poznavajo sorte, ki jih imajo na svojih vrtovih.

Letošnja sadna razstava opozarja sadjarje in ljubitelje sadjarstva in smotrenost, spravljanje in uporabo ter predelavo sadja. Ob vhodu na levo so razvrščene košare za obiranje sadja, normalni in jugoslovenski zalogi za razpolaganje sadja, sodobne police za shranjevanje sadja v kleteh. Slike na stenah kažejo, kako je treba obirati sadje z rokami ali obiralnikom. Modeli sadnih skladisti kažejo, kako je treba pravilno obrnati in razbrano sadje vskršati.

Razstavljeni kotli služijo napravljanju pekmaza ali marmelade, ki je pri nas še vse premalo razširjena. Odlični kotli so domača izdelka. Vidimo tudi stroj za zapiranje pličevinastih puščic. Posebno zanimanje vzbujajo sterilizatorji in vrči za napravljanje sladoškov. Nasorno je pokazano, kako se sterilizirajo sadni sokovi. Za to napravo je zanimanje izredno veliko. Zdi se, da bodo tudi po naših domovih kmalu plili zdravo in okrepljujočo pićo, ki se izdeluje z temi napravami.

Vsakdo si lahko privošči čašico sladoška, katerega točita za poskušnjo Vinarška v sadjarska šola v Mariboru in tvrdka Guzelj Adalbert iz Maribora.

Pravočasno preprečen požar

Gradec pri Litiji, 9. septembra

Zaradi otroške neprevidnosti se je zgodilo že mnogo nesreč, prav tako bi postal kmalu žrtv usodne igre z vžigalicami posestnik in mesar Lojze Vrhovec iz Gradca pri Litiji, nedaleč od poslopja litiskskega skrivenega načelstva.

Gospodar Lojze je stal na ulici v krogu svojih prijateljev, ko je pritekel ponj najmlajši sinček in mu dejal: »Mama so rekli, da prideš takoj domov.« Vrhovec je še trenutno postal v pomenku, ker je menil, da pač ni tisti posebenega, in tem pa se se že začuli klici: »Pri Vrhovčevih gori!«

Vrhovec je stekel z ostalimi prijatelji takoj do šupe, kjer se je že valil dim. V stavbi je bilo polno mrve in nastila. Reševalci so planili na goreče poslopje kar po lesu, ki so jo snili z voza. Domači in sosedje so začeli donašati vodo. Reševalci so vrgli na goreče mrvo in slamo, ki je začela paliti tudi tramvaj, kakih sto škafov vode. Zdržanemu naporu in prisežnosti reševalcev, ki so se povzpeli že do

Danes ob 20. in jutri (v nedeljo) ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri dva velefilmna naenkrat</

Doma, v uradih, kavarnah in gostilnah.

skratka v se povod govori Ljubljana z nepopisnim navdušenjem edinole o lepem, nepozabnem filmu

! Po dvakrat in še po večkrat si ogledajo Ljubljanci ta film — skratka, mlado in staro je zajel čar nesmrtnje Straussove muzike, ki preveva to nepozabno J. Duvivierovo umetnost! !

2 uri zabave

oddih in počitka za živce, ki Vam je baš v sedanji dobi tako nujno potreben

Danes ob 21. uri premiera!

Najaktualnejša tema sedanjosti v filmu naj-

Azijati

KINO SLOGA

TELEFON 27-30

slagerfilm po romanu O. P. Gilberta.
(Na Vzhodu nič novega)
(LES PIRATES DU RAIL) Velenapeto!

Napete, večne borbe franc. inženjerjev z glaslnimi kitajskimi banditi. — Film, ki zahteva od gledalcev izredno močne žive. Dopolnilo: Nov »Popaj-možiček«

Ob 16. in 19. zadnjici: žrtev spovedne molčenosti

KINO MATICA, tel. 21-24
Zelo lep film posnet v alpskih
višinah z ganičivo vsebino po
Ganghoferjevem romanu

KRALJ PLANIK

HANSI KNOTECK
PAUL RICHTER
Ob 16., 19. in 21. uri, jutri
ob 15., 17., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

Zaradi pritožb o pomanjkanju sladkorja, kave, riže in drugih živil opozarja mestni tržni urad trgovce na zakon in pravilnik države za izvrševanje zakona o pojavljaju draginje živiljenjskih potrebščin in brezvestne spekulacije ter na posledice, ki prete vsem spekulantom s sodnim pregonom in s kaznijo 6 mesecov in 50.000 din ter zaplenbo vsega blaga. Zakon je veljavven za vse živiljenjske potrebščine, torej za vso človeško hrano (ted in pričaco) in tudi za vso živilsko hrano, nadalje za obliko, obutev, kurjava, razsvetljavo, pojedelske priprave, poljedeljsko orodje in sploh tudi za vse one predmete, ki se smatrajo po načinu živiljenja v kraju za predmete nujne potrebe, med katere se štejejo tudi materiali za izdelavo in ureditev zgradb. Vsak prodajalec mora imeti na prodaj vse živiljenjske potrebščine, ki jih je nabavil za prodajo. Uradno je ugotovljena zadostna količina zlasti tudi sladkorja, kave in riže v Ljubljani, zato pa opozarjam trgovce na najstrožjo kontollo, konsumente pa vabilo, naj ugotovljene primere takoj in brez odlašanja osebno javijo mestnemu tržnemu uradu.

Sladkorja bo v kratkem dovolj. Iz Novega Sada poročajo, da je tovarna sladkorja v Vrbasu razprodala vse zaloge sladkorja in s pospešenim obratom predelava sladkorno peso letnje letine. Do slej je tovarna predelala že okrog 170 tonov sladkorne repe in v kratkem bo na zadnjih trih sladkorja dovolj na razpolago. Tovarna je za sledenčo letino zaključila pogodbe za setev sladkorne repe na površini 16.000 jutrov, to je na dobri tretjini večji površini kot lani.

Okroglo 65 milijonov dinarjev

znaajo dobitki predstoječega 39. kol. državne razredne loterije, katere prvo žrebanje se vrši dne

14. oktobra 1939.
GLAVNI DOBITEK

2 milijona dinarjev

že s 1/4 srečke lahko dobite 500.000 din!

Opozarjam svoje cenjene čitatelje na priložno znanje glavne kolekturje drž. razredne loterije A. Rejn in drug, Zagreb, Gajeva ulica 7 in Ilica 15, ki je priložena celotni naši današnji nakladi. Dolgoletno vzorno in nadvise korektno in solidno delovanje te kolekture je poznano vsej naši javnosti, da jo tudi mi s svoje strani lahko priporočamo svojim čitateljem!

Izvoz našega sadja v Nemčijo. Po poročilih Zavoda za pospeševanje zunanjega trgovine iz Beograda je Nemčija znižala kupno ceno za naša jabolka od 20 na 15 mark franko jugoslovensko-nemška menjica oziroma na 16.50 mark franko madžarsko-nemška menjica. Obenem pa je Nemčija zvišala kontingent za izvoz naših jabolk na 500.000 mark v kliničnem plačevanju.

Izvoz živine v Italijo je zadnje dni zasejal ker naša železniška generalna direkcija ni dovolila, da bi se živina izvaja v naših vagonih v notranosti Italije. Po raztovorjanju živine na Reki morajo naše vagonje ekspedirati nazaj v Jugoslavijo. Če bo Italija dala na razpolago potrebne vagonje, bo izvoz živine v Jugoslavijo takoj normalen, to je približno 300 glav telesrosti. Zadnje dni je zaostalo tudi izvoz konj in prašičev preko Reke v Italijo, ker italijanski trgovci ne dobiti vec dovoljenja za potovanje v možemstvo. Izvoz telet na Reko se razvija normalno.

Spremembe v letalskem prometu. V naši državi se vzdržuje potniški letalski promet z nekaterimi izjemami popolnoma normalno. Z Dunajem ne prihaja več potniška letala v Zagreb. Ta mednarodna proga je ukinita, ostala proga z zvezko preko Zagreba pa so ohranjeni. Proga Milan — Benetke — Zagreb — Beograd — Bukarešta bo po programu ukinita dne 7. oktobra. Domäča proga Zagreb — Split — Dubrovnik, Zagreb — Sarajevo, Zagreb — Ljubljana bo do ukinita 15. t. m. proga Zagreb — Bojovo — Beograd pa bo vzdrževala promet do 14. oktobra. Večje spremembe so v zračnem potniškem prometu z izhodiščem v Beogradu. Ukinjene so vse letalske potniške zvezde v Nemčijo in Francijo in vse direktni ali tranzitni letalski proge v vzhodom. Letalska proga z Bolgarijo obratuje naprej normalno.

Mednarodno razstava umetniške fotografije Zagrebški Fotoklub bo organiziral VII. mednarodno razstavo umetniške fotografije. Dosedaj se je prijavilo že 500

razstavljalcev iz 37 držav. Razstava bo otvorena proti koncu tega meseca v zgradiščem umetniškem paviljonu.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno in zmerino toplo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 31, v Dubrovniku 28, v Kumboru 27, v Zagrebu, Beogradu in Rabu 26, v Sarajevu 25, v Mariboru 24.7, v Ljubljani 23.4, na Visu 22. Davi je kamel barometer v Ljubljani 767.3, temperatura je znašala 11.2.

Indet v Južno Srbijo z minimalnimi stroški priredi Tujskoprometna avtova v Ljubljani v dneh od 16. do 25. septembra leta. Prijave v vseh biljetarnicah Putnika do 10. t. m.

Šolski razglas:

Državno priznano

ENOLETNO TRGOVSKO UCILISCE CHRISTOFOR UČNI ZAVOD

Ljubljana — Domobraska c. 15.

V pisanje se vrši sedaj redno vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah tudi na praznik in v nedeljo. — Šolsko leto se prične v tork, dne 12. septembra. Zavod bo potrenjeval ministristvu in ima pravico javnosti (veljavnost izprizelenje, rodbinske doklade, vozne oljšave) ter je organiziran kot redna enoletna trgovska šola. — Šolnica je zmerna.

Največji zavod te vrste v naši državi! — Lastno novo moderno šolsko poslopje, edinstvena stropopisna s 50 pisalnimi, računske stroji, učilnice za praktične pisarniške vaje, knjigovodske vaje, filmska predavanja itd. — Pojasnila in novi ilustrirani prospetti brezplačno na razpolago.

Sladkorja bo v kratkem dovolj. Iz Novega Sada poročajo, da je tovarna sladkorja v Vrbasu razprodala vse zaloge sladkorja in s pospešenim obratom predelava sladkorno peso letnje letine. Do slej je tovarna predelala že okrog 170 tonov sladkorne repe in v kratkem bo na zadnjih trih sladkorja dovolj na razpolago. Tovarna je za sledenčo letino zaključila pogodbe za setev sladkorne repe na površini 16.000 jutrov, to je na dobri tretjini večji površini kot lani.

Iz Ljubljane

—lj Tombo, Rdečega krsta v Ljubljani zaradi izrednih razmer ne bo v nedeljo 10. septembra, temveč je preložena na nedeljo 15. oktobra. Stranka, ki so v priznanih prevzel tomboške karte v razprodajo, vijudno prosimo, da prodajo kart nadaljujejo in predložijo odboru Rdečega krsta obrazom najkasneje do 10. oktobra.

—lj Telovadna akademija Sokola Šent Vid nad Ljubljano bo jutri v nedeljo ob 19. na letnem telovadcu ob svitu reševateljev. —lj Steg planik Kraljevice javlja, da bo 10. t. m. ob pol desetih v Bell dvorani Uniona 10. redna letna skupščina z običajnim dnevnim redom. Za članice strogo obvezno, stariki in prijatelji skavitzma vabiljeni. — Stegova uprava.

—lj Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani obvešča svoje članstvo, da je vyzvoljanje v gostilniško strokovno občino nadaljevalno šolo v tork 12. septembra od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. popoldne v pisarni Šolskega upravitelja v Gostilniškem domu na Privozu št. 11. Pouk se prične v četrtek 14. septembra ob pol 3. popoldne. Prosimo članstvo, ki zaposluje vajence, vajenke, da se drži nobenega razvedenega roka.

—lj Poroka. V petek 8. t. m. sta se v cerkvi sv. Cirila in Metoda poročila g. univerzitetni asistent inž. Branimir Žnidarski in g. Žarko Dular, učiteljica. Za pridi sta bili g. Jakob Furjan, ravnatelj v Pavil. in g. inž. J. Furjan. Novoporočenemu želimo običajne srečke!

—lj Smrtna krtev nastrešila na Železniškem presečju. Predmetno se je pristopljalo na Železniškem presečju ob Vodovodni cesti za Belgradom huda nesreča. Towornik višak, prinašajoč iz Kranjčeve, je zadel v voz, na katerem je sedel 24letni Anton Volčjak po polkužar žagor v Ljubljani. Višak je voz lepel nekaj časa s seboj. Volčjak pa je padel pod višak, ki mu je odrezal desno roko v komiku in desno nogo v stopalu, obenem pa ga hudo poskodoval tudi po ostalem telesu. O nesreči so bili takoj obveščeni reševalci, ki so ubogega ponesrečenega nemudoma prepeljali na kirurski oddelki bolnice. Za ponesrečenca so se zdravnikl takoj zavzeli, vendar je ostala vesela pomoč zamara. Dobro uren po prevozu v bolnišnico je Volčjak umrl, ne da bi se zavedel.

—lj Šport. V petek 8. t. m. sta se v cerkvi sv. Cirila in Metoda poročila g. univerzitetni asistent inž. Branimir Žnidarski in g. Žarko Dular, učiteljica. Za pridi sta bili g. Jakob Furjan, ravnatelj v Pavil. in g. inž. J. Furjan. Novoporočenemu želimo običajne srečke!

—lj Šport. Lepi sončni dnevi. Po dvočrnem dežju, ki je padel v tork, in sredy, se je nebo spet zjasnilo in imamo prekrasne poletne dneve. Lepo vreme se je, izgleda, ustabilo kar košči tudi barometer. Sprito soletni dini in primerno topotele so spet pozivljiva tudi kopanje, sončni dnevi, o katerih smo mislili, da je že konec. Včeraj so se spet napolnila kopališča na Ljubljani, na Iliriji, v Koležiji in pa seveda ob Malem grabnu, v Gračišču in na Sori. Na savaških bragoščih je včeraj kar nujelo kopanje, ki so se prazili na sonču od zgodnjega dopoldne do posnega popolnovečja.

—lj Šport. Lepi sončni dnevi. Po dvočrnem dežju, ki je padel v tork, in sredy, se je nebo spet zjasnilo in imamo prekrasne poletne dneve. Lepo vreme se je, izgleda, ustabilo kar košči tudi barometer. Sprito soletni dini in primerno topotele so spet pozivljiva tudi kopanje, sončni dnevi, o katerih smo mislili, da je že konec. Včeraj so se spet napolnila kopališča na Ljubljani, na Iliriji, v Koležiji in pa seveda ob Malem grabnu, v Gračišču in na Sori. Na savaških bragoščih je včeraj kar nujelo kopanje, ki so se prazili na sonču od zgodnjega dopoldne do posnega popolnovečja.

—lj Veliki valček triumfira v Ljubljani. Klub najlepšemu jesenskemu vremenu so predstavite v kinu Unionu, kjer se predvaja prekrasen film »Veliki valček« stalno razprodane. Opomba Straussova muzika je zajela vso Ljubljano in tudi pri nas se lahko reče, da se je francoski naslov tega filma »Toute la ville danse uremniči, kajti vse mesto pleše in poje. Ljudje občudujejo to filmsko umetnost in pripravajo po dvakrat, celo po večkrat. Zastopana je zlasti starejša generacija, ljudje, ki sticer ne hodijo v kino. Ijudje, ki se spominjajo pri tem filmu svoje mladosti, one srečne dobe, v kateri je kraljevala brezkrstnost, petje, valček, ples. Seveda najdejo tudi mladi ljudje pri filmu nepopisnega užitka, kajti brezvdovno je, da noben film kot tak ne nudi gledalcem toliko lepot, razvedanja, užitka in zabave. Film ostane še danes in jutri na sporedu kina Uniona in ga ne moremo dovolj priporočati v ogled. 438-n

—lj Premiera »Azijata« v kinu Slogi. Danes ob 9. uri zvečer predvaja kino Sloga premiero francoškega filma »Azijat (Les pirates du rail)«, ki je bil ponovno predvajan pod naslovom »Na Vzhodu nič novega«. Film je napravljen po izredno napetem Gilbertovem romanu in obravnavana izredno aktualno temo sedanjosti, večne borbe in opasnosti, katerim so izpostavljeni Francozi in Anglezi v mednarodnih koncesijah na Kitajskem. Kitajski banditi so strah in trepet narodov, ki sinijo kulturo in civilizacijo v Aziji in mnogo poguma in odločnosti je treba, da dosegnejo evropske narodi svoje cilje. Najboljši francoski igralci tera filma, kakov Charles Vanel, V. Inkišinov, Erich von Stroheim in lepa Susy Prim jamčijo za pravovrstno kvaliteto teles francoškega filmskega dela, ki zahteva od gledalcev izredno močne žive.

437-n

—lj Društvo slovenskih obrtnikov na Viču javlja, cenj. občinstvu, da je zaradi nastalih mednarodnih napetosti svojo društveno slovesnost izdružljivo z razvitem prapor preložilo na nedoloden čas. Društveni prapor je interesenten na vpogled v nedeljo 10. t. m. v posebni sobi gostilne Pavil. 438-n

—lj Razprodaja sira po izredno ugodnih cenah bo v nedeljo in v ponedeljek na meškarški razstavi na velesejni paviljon. G. Ž. ne znamo približno.

—lj Pravito vas na loterijo rejevec malih živali, ki bo v nedeljo 10. septembra ob 14. uri pri Novem Svetu. 433-n

—lj Lepe silve detajlno kg din 2.—

Fr. Kham, Kongresni trg 8. 431-n

—lj Psihognafski Karman sprejema ob 20. sept. od 9—12 in od 15—19 v Ljubljani, hotel »Soča«, Sv. Petra cesta.

—lj Šolske in damske torbice, aktovke, kovčke — ERJAVEC, trgovina usnj. Šatri trg 18, Ljubljana.

—lj Šolski vabiljeni! 435-n

—lj Pridite vas na loterijo rejevec malih živali, ki bo v nedeljo 10. septembra ob 14. uri pri Novem Svetu. 433-n

—lj Lepe silve detajlno kg din 2.—

Fr. Kham, Kongresni trg 8. 431-n

—lj Psihognafski Karman sprejema ob 20. sept. od 9—12 in

Šolstvo

Sola Glasbene Matice ljubljanske se vse sprejema gojenca za vse glasbene predmete. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice dnevno od 9. do 12. in od 15. do 18. ure v Gospoški ulici št. 8-1.

Gojenci drž. konservatorija, ki bodo letos obiskovali srednjo glasbeno solo, se opozarjajo, da se morajo priglasiti do 15. septembra v pisarni, Gospoška ulica št. 8. Na novo vpisane gojence pa opozarjam, da se izpití že vrše in da je vrstni red načit v vezi zavoda.

OBZIRNOST

Srečata se dve znanki in prva pove drugi, da gre povedati svoji prijatelji, da ji je avto povozil ljubljenega psa.

To je žalostna novica. Ne smeš ji tegevati.

Saj ji tudi ne povev, najprej ji hočem povedati, da ji je avto povozil moza.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Zrebanje L razreda: 14. oktober 1939.

Dobitki v iznosu od okroglo Din 65,000.000

Cena srečkam:

1/1 srečka Din 200.-

1/2 srečke Din 100.-

1/4 srečke Din 50.-

Vse dobitke izplačujemo takoj in brez odbitkov!

Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG, ZAGREB

Ilica 15.

Velične premije od Din 1,500.000.-, 1,200.000.- in 1,000.000
so bile zadete dosedaj dvanaestkrat na pri nas kupljene srečke

**Guglielmo Ferrero
o vojni in miru**

Razlika med kakovostno in količinsko civilizacijo —
Kaj ga je najbolj presenetilo l. 1919

Zet slavnega italijanskega filozofa Guglielmo Ferrera je nedavno objavljal razgovore, katere je napisal v Ženevi, kjer živi Guglielmo Ferrero kot emigrant. Med drugimi je Guglielmo Ferrero izjavil, da razlikuje kakovostno in količinsko kulturo in civilizacijo. Stare kulture so bile kvalitativne, naša moderna evropska kultura pa je kvantitativna.

derne kulture so znanost in tehnika. Glavna sredstva in središče starin kakovosti kultur so bili pa umetniki, pravnik, filozofi, zakonodajalci, svečeniki in vojskali.

Guglielmo Ferrero je prepričan, da je prava samo kvalitativna kultura, moderna kultura je samo prehodna faza, iz katere vodi še pot v najboljšem primeru v resnično pravo kulturo. Gleda svetovne vojne je Ferrero izjavil, da ga je najbolj presenetilo l. 1918. politična katastrofa v Evropi, sicer propad ruske dinastije, avstrijske dinastije in nemške dinastije, ter ostalih manjših dinastij. Guglielmo Ferrero smatra propad dinastij za začetek svetovne, intelektualne in moralne anarhije. Zgodovina Francije in francoške revolucije mu je dokaz, kako usode so posledice prehoda od monarhične države in socialne strukture v republikansko strukturo. Francoška revolucija je zahtevala ne samo tiste žrtve, ki so za časa revolucije padle, temveč je uničila in izčrpalala več generacij v teku 19. stoletja v borbi med starim monarhičnim principom in novim demokratičnim principom.

Ko sem l. 1918. bil priča nastanka republike na Dunaju, Berlinu in Moskvi, sem se vprašal, ali ne bo svet, izvzeni Francije, ki je že premagala krizo, obesen na dolgo razdobje nemirov in krčev, razdrobe, ki bo postavilo na težko preizkušnjo ne samo prizadete države, temveč vse svet.

Če bi hoteli vzpostaviti v Evropi red in ravnotežje, bi morali začeti z ustvarjanjem življenja zmožnih demokratičnih republik v Nemčiji in Rusiji. Preprečiti bi morali prehodne oblike s sožitjem monarhije in republike. Dolžnost držav, ki so prehode iz starih oblik v nove že premagale, to je kator Francija, Anglia in Amerika, je, da z vsemi svojimi močmi pomagajo drugim narodom premagati nevarno prehodno dobo od monarhije do republike.

Evropa bo rešena samo pod pogojem, če bodo v njenih državah vladati principi demokracije, v katerih vlada s pomočjo svobodnih in splošnih volitev narod sam.

G. Ferrero

tura pa je kvantitativna. Smoter starejših kultur je bila estetska in etična zaokroženja spolopiscev, s pomočjo kreposti in estetskega oblikovanja. Naša moderna kultura, ki je kvantitativna, si prizadeva, da bi povečala svoje bogastvo in svojo moč s tem, da zasenčuje sile prirode in človeka. Moderna civilizacija je pretvorila človeka v živ stroj. Glavna sredstva mo-

**Odločilni činitelji
v moderni vojni**

V 10 minutah porabi strojna puška 56 kg municije — Za vsakega vojaka v ofenzivi mora delati 10 delavcev v vojni industriji

V moderni vojni odločajo tehnični in gospodarski problemi. V desetih minutah borbe porabi moderna puška 30 kg municije, strojna puška 56 kg, 60 mm top 130 kg in 80 mm 800 kg municije. Učinkovitost modernega orožja je najmanj štirikrat večja, kot je bila učinkovitost orožja leta 1914. Te številke kažejo, da odloča v moderni vojni tehničen in gospodarski problem. Živci moderne armade niso na fronti all takoj za fronto, temveč v varnem zaledju v ogromnih tovarnah za oružje in municije.

Ze Napoleon je zmagoval s pomočjo tehnikov in znanstvenikov, ki so bili člani njegovega generalnega štaba pod vodstvom generala Carnota. Napoleonovi tehnični in gospodarski problemi so umeli pripraviti in ustvariti pogove za njegovo legendarne zmage. Gospodarski in tehnični problemi niso pa vsičko v zvezi z vojno. Moderna vojna pa vsiljuje sveda mnogo bolj važne, zamotane, tehnične in gospodarske probleme, kakor v Napoleonovi dobi. Ne samo kolicičina, temveč tudi kakovost vedno odloča in moderna vojska ne more izhajati brez najnovejših izrazib na področju tehnik.

Toliko strojnic in opornikov

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Zrebanje L razreda: 14. oktober 1939.

Dobitki v iznosu od okroglo Din 65,000.000

Cena srečkam:

1/1 srečka Din 200.-

1/2 srečke Din 100.-

1/4 srečke Din 50.-

Vse dobitke izplačujemo takoj in brez odbitkov!

Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG, ZAGREB

Ilica 15.

Velične premije od Din 1,500.000.-, 1,200.000.- in 1,000.000
so bile zadete dosedaj dvanaestkrat na pri nas kupljene srečke

**2,000.000 Poljakinj
pripravljenih**

**Več tisoč žensk je na Poljskem že nadomestilo moške
v policijski, prometni in narodno-obrambni službi**

Obednica v ženski vojašnici

Na Poljskem obstaja že več let najmočnejša vojaška organizacija žensk. Tudi v drugih državah, na primer v Nemčiji in v Angliji, so se ženske organizirale v na pol vojaški oddelki, a tako popolne organizacije, kakršno imajo Poljakinje, nima trenutno nobena država v Evropi. V potrebi bo branilo Poljsko okrog 2.000.000 žensk. Ki so dobro izvezbane in dobro opremljene. V decembri l. 1914, ko je Poljska doživela novo krvavo tragedijo, je patriotinja

Marija Wittek organizirala svoje prijateljice in učenke ter se prijavila s svojim oddelkom žensk v poljske legije. Poljakinje so se borile s pogumom in odpornostjo v prvi svetovni vojni kakor moški. Poljakinja Marija Wittek, ki je organizirala prvo poljsko legijo žensk l. 1914, je bila tudi prva poleg dveh drugih svojih prijateljic in soborik, ki je maršal Pilsudski dovolil redne študije na višji vojaški akademiji v Varsavi. Po propadu avstro-ogrskih mo-

Diktator v Hollywoodu

**Charles Boyer o karieri filmskih igralcev in igralk,
o življenju v filmskem mestu, o Greta Garbo in o svoji
zadnji partnerici Deanni Durbin**

Boyer Charles in Greta Garbo

Po 18 mesecih, ki jih je prebil v Hollywoodu, se je Charles Boyer vrnil pred tedni v Pariz, kjer je njegovo rojstno mesto.

Pripadam filmu, je izjavil Charles Boyer v Parizu. Dokler me bo film potreboval in kamorkoli me bo poklical, mu bom sledil. Novinarji, ki pridejo v Hollywood, napišejo svoje vtiške in martsikateremu izmed njih se zdi ameriške filmske mesto, ker ga le površno pregleda. doma, je to mesto brez tistih čarov, ki jih reporterji v njem odkrijejo. Morda ni nobenega mesta na svetu, v katerem žive ljudje po tako strogi pravilih.

Vsemogodo so filmski producenti, tira-

kaznencov poljedelska dela. Leta 1933. je bilo v Nemčiji 65.000 inženirjev brez dela. Pred nekaj meseci ni bilo več nobenega brezposelnega inženirja v Nemčiji, pač pa je nemška industrija potrebovala že 18.000 inženirjev. Zakaj potrebuje vsaka vojna industrija toliko delavcev, nam po- stane jasno, ako upoštevamo, da mora za povprečno vsakega vojaka, ki se bori na fronti, delati v vojni industriji 10 delavcev, če je vojska v defenzivi, ter 13 delavcev, če je vojska v ofenzivi. Za gradnjo modernega lokaškega letala je potrebljen 9.000 delovnih ur in za zgraditev modernega bombarderja je potrebljen 18.000 delovnih ur. Iz tega sledi, da je poleg tehničnih in gospodarskih problemov odločil činitelj v moderni vojni tudi problem delovne sile.

narhije Marija Wittek ni zapustila svoje ženske legije, temveč se je ramo ob rameni z vojaškimi oddelki pod vodstvom maršala Piłsudskega in generala Rydz-Smiglyja se nadalje borila za svobodo Poljske v protiboljševški vojni. Tedaj je bila odlikovana z visokim vojaškim odlikovanjem. Maršal Piłsudski ji je izročil kolajno »Virtutis militaris«.

Po premirju l. 1923 je bila ustanovljena civilna organizacija žensk na Poljskem. Namaen organizacije je bil, pripravljati Poljakinje v borbi za enakopravnost. Organizacija pa si je zastavila tudi plemenite cilje lajšanja socialnega gorja in zaščite matern in otrok. Iz vrst članic te organizacije so se ustanovili prvi ženski policijski oddelki na Poljskem. Organizacija pod vodstvom Marije Wittek se je v taki meri uveljavila v poljskem javnem življenju, da je maršal Piłsudski l. 1934 srečano podebil organizaciji pravico sodelovanja pri obrambi domovine. Od tega leta je dobila organizacijo značaj vojaško organizirane zajednice, ki je sprejemala prostovoljne vojake-ženske, stare od 19 do 45 let. Ta poljska armada žensk ima stalni kader z 20.000 edinicami. Izobražuje ženske in jih usposablja v vojaško službo, tako da more vsaka članica organizacije v potrebi nadomestiti moškega v kateremkoli poslu pri obrambi Poljske. 56 posebnih organizacij v vseh večjih krajih Poljske ima v evidenci vse za borbo in pomočno službo v vojski sposobne Poljakinje. Okrog 2 milijona žensk lahko organizacija mobilizira. Članice organizacije nosijo uniformo in sicer belo blizu z modrimi epoletami, z vojaškim pasom in modro čepico. Več desetisoč članic organizacije je že prevzelo izbranjeno moška mesta v prometu, v policijski službi in pasivno-obrambni službi. Doselej poljska ženska armada še ni aktivno udeležena na fronti, a vsaka članica organizacije je pripravljena vsej pač in se ob strani Poljakov boriti v direktnih borbah z Nemci. Članice organizacije so pomagale Poljakom vzdružiti življenje vojnemu pred začetkom sovražnosti, pomagale pa bodo obrožene vzdružiti tudi vse napore v borbah za svobodo in neodvisnost Poljske.

pod vojno diktatorja, ki se imenuje: kinematografsko občinstvo.

Iz pisanih v hollywoodskih filmskih podjetjih vodi obsežna informacijska mreža po vsej Ameriki do najmanjšega kraja, s pomočjo katerih filmska podjetja zvedo mnenje, mišljenje in želje publike. Ameriška publike prizna tega ali onega, ali ga obudi ali je do njega ravnodušna in s tem je igralec tudi priznan, obacen ali pa samo toleriran. Kakor vsaka druga industrija je tudi filmska industrija odvisna od svojih odjemalcev.

Ne verjame vsem bajkam o odprtju filmskih zvez, o statistih, ki jih je odpril režiser ali kdo drugi in so že noben film postal filmska zvezda. Na sto takih primerov pa pride morda en sam primer, za katerega veljavijo tako odprtja. Nobenega filma ne vrže Hollywood v svet, ne da bi ga prej postavil na preizkušnjo v majhnih kinematografih v okolici Hollywooda. Informatorji filmskih družb poročajo o uspehu »Zirje«, ki je sestavljeno iz navadnih povprečnih ljudi s ceste. Mnenje te povprečne ameriške publike je odločilno. Anonimna ameriška publike morda opazi med igralci v novem filmu statist, ki ji je posebno všeč. Ce opazovalci filmskih družb ugotovijo, da je skromen statist in nezadorna statistinja, presentira in vzbudita zanimanje, je s tem statist postal filmski zvezdnik. Dostikrat se je že zgodilo, da so dobesed nezadorni filmski statisti postali na ta način slavni s tem, da so jim družbe v prihodnjem filmu podležile prve vloge. Tako je postal filmski zvezdnik tudi Clark Gable. Bil je figurant, a vzbudil je zanimanje publike v filmu »Nordi plešejo« in publike ga je spravil na vrhunce filmske kariere.

Gledate Greta Garbo je Charles Boyer izjavil, da jo dobro pozna in da je Greta najmanj domišljiva in nedimerna ženska na svetu. Smatrat je, da je treba za veliki čudež filmu in ne sme se ji zameriti, da odločno odbije vse, ki bi radi prodri v skrivnosti njenega zasebnega življenja.

Zanimivo je, kako je Charles Boyer postal filmski partner 18letne Deanne Durbin. Filmsko podjetje je razpisalo anketo na vse kinobiskovce v Ameriki z vprašanjem, ali bi radi videli Charlesa Boyera kot filmskega ljubimca Deanne Durbin. Večina udeležencev ankete je odgovorila: Da, toda pod pogojem, da v filmu ne postaneta na koncu mož in žena. Charles Boyer je pristal, ni imel nicesar proti temu, da ne bi bil filmski mož mlade Deanne Durbin.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici izjave osebus din 1.—
davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Kokus tekači

za hodnike in
stopnišča v vseh
barvah v zalogi

pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej

Najmanjši znesek 1 DIN

Male oglase

»Slov. Narod«

sprejema uprava
do 9. ure dopoldne.

PROVORSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite
po sledenih konkurenčnih cenah:
namizno belo liter dim 8.—
srbski prokupec > > 8.—
rizling > > 9.—
dolenjski cviček > > 10.—
silvanec > > 12.—
dingač > > 12.—
jabotnik > > 5.—

z g a n j a :

tropinovec > > 28.—
slivovica > > 32.—
brinjevec > > 34.—
rum > > 36.—

Mrzla jedilia!

Se priporoča Buffet J. Jeraj,
nasi. Minka Vičenč, Ljubljana.
Sv. Petra c. 38 42. T.

PRIKAZNI VIZIRKI CENAH

si nabavite na tem, se moski
objekti bereti in vsa praktična
oblačila pri R E S K E R J U
Ljubljana. Sv. Petre cesta 14
1. I

50 PAR ENTILANJE

azuriranje vezenje zaves pe
riša, monogramov gumic
Vestnički začinka po 7.— dan
Julijana, Gospodarska c. 12
8. I

UGODNA PRHLJA

Vsek obiskovalcev ljubljanskega
velesejma naj ne zamudi ob
iskati tudi veliko razstavo
otroških vozilčkov vseh naj
vejših modelov po izjemnih ce
nah, kateri tudi dvokolesi, mo
torjevi, svinčnih strojev, pneu
matike itd. pri tvrdki

»T R I B U N A«

Ljubljana, Karlovska c. 2679

Očesa tablete

specjalne slabeosti

posamezne

OKASA

tablete za

m o ſ k e

100 tablet DIN 220.—

predpisovno

Dobijo se v vsem lektoratu.

4 STOPNIK:

Lekarne Mr. Kotman Mladičev,
Beograd — Lekarca 5
Ogi reg. 8 Br. 584630

TOVORNIK PREVARE

v kranjanju in radovljikem
resti in po vsej banovini z last
nim tovornim avtom — Šuster
Lukšić Alfort — Dobrovo 26
poti Zgornjeva pri Kravju.

2700

SLIVE ZA ZGANJERUHO

vezate mrožino, vagoni kuhor
z avtom lahko dobavi po naj
najnični ceni Franc Mladič
trgovec, Sv. Jurij ob J. 2.

2680

4 P. MELNIKOV:

ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

ROMAN

— Včeraj po vsem odbodu sem se lotil dela in
delal sem do mraka, — je jel pripovedovati Oleg
Kirilovič. — Danes pa delam že od ranega jutra.
Včeraj sem že vašega pogovora spoznal, da se ra
zumete na umetnost. Zanimalo bi me vaše mnenje,
če se barva oblike ujemata z barvo polti in las?

Murzajev je gledel na sliko, toda molčal je.
Mraz ga je sprejetaval. Ustnice so se mu krivile
v bolestem nasmejali.

— Kaj je vas? — je vskršnil Oleg Kirilovič
presenečen nad njegovim obrazom. — Čujte, dragi,
preobremenjenost z delom skuduje. Stope bolj na
svoje zdravje. Pomač se vam, da ste bolni. Ne pa
stam vas od tod, takoj telefoniram po zdravnika.

— Počakajte še malo. Morda ga bova potrebo
vala obe, — je zamrmljal Murzajev, ne da bi od
vrnil pogled od portreta.

— Čemu bi potreboval zdravnika jaz? Nenad
boga, zdrav sam kuhor riba v vodi.

— Bojim se, da bo po razgovoru z manjo na
stopila pri vas ista bolesna kakov pri meni, če ne
še hujša, — je dejal Murzajev tiko in povesil
glavo.

— Pa vendar ne mislite reči, da je vas napadla
hitro razsirajoča se malezija bolesen. Jaz se je

Mi gremo v šolo samo v čevljih

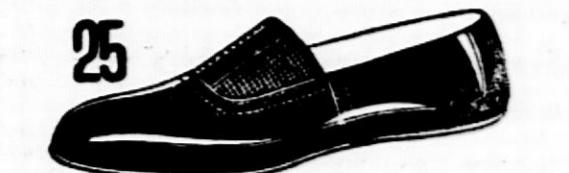

APORT
Priljubljene dekolenske za
otroke z gumijastimi podvezami,
katerih jih drže in ne stiskajo
nog.

Delane din 4.— 8.— in 7.—
Trpežne otroške bombažne patent
negavice Borovo, 21. avgusta 1939.

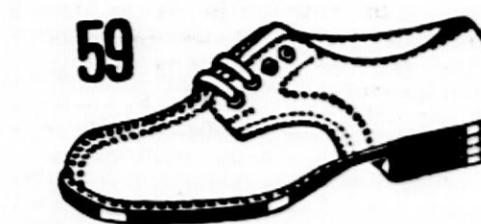
15
48322—646
Otroški čevljek iz lakirane gume s
trpežnimi podplati. Ne prepričuje vode.

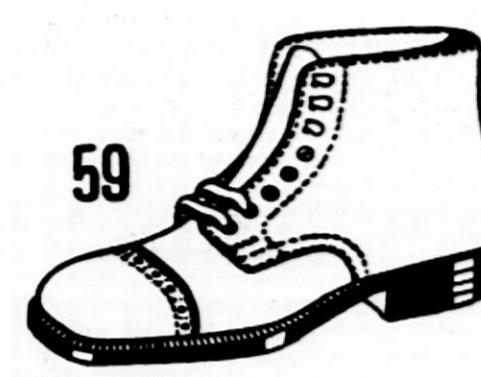
25
2403—61000
Posebno lakti, trpežni in praktični usnjani
čevlj na telovadbo in sport.

35
8222—48802
Otroški nizični čevlj iz močnega boksa z
neraztrgivimi gumijastimi podplati. —
Trpežni in dolgotrajni, vendar pa poceni.

59
6922—44609
Okusni in trpežni otroški čevljek iz močnega boksa z usnjanimi podplati in petami.

59
6922—44623
Odporni in trdati, pri tem pa lakti visoki
čevlj na dečke. Iz rjavega boksa z močnimi
usnjanimi podplati.

29
28722—615
Visoki otroški čevljek iz lakirane gume
Posebno udobni za otroke, ki hodijo
blatni in mokri poti daleč v šolo.

59
4644—64603
Čevljek za dekle iz fluga telečjega
boksa z usnjanimi potplati in petami.
Posebno primerjal deklcem za šolo.

79
4624—64653
Udobni čevlj na zavez za dekle. Inde
lan iz najfinješega boksa, z usnjennimi
podplati in petami. Za šolo in sprehoda.

69
2632—47668
Finji otroški čevljek iz boksa. Z usnjennimi
podplati in gumijastimi petami.

99
1634—64647
Modni in okusni čevlj za dečke iz finega
rjavega usnja z usnjennimi podplati in petami.

29
28722—615
Visoki otroški čevljek iz lakirane gume
Posebno udobni za otroke, ki hodijo
blatni in mokri poti daleč v šolo.

R o t a

Makulaturni papir

prodaja
uprava "Slovenskega Naroda"
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

NAJNOVEJSI OTR. VOZILCI

MOTORJI
TRICIKLI
SIV. STROJI

igračni vozilci, skiroji, avtomobilčki, kolesa deli

TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA

Podružnica: MARIBOR

Ceniki frankol.

pa ne bojim. Nisem občutljiv, ne bo se me prijela,
— se je zasmajal knez.

— Ne bodite tako samozavestni. V življenju so
primeri, ki pred njihovimi težkimi posledicami ni
zavarovan noben človek. Zlasti ne vi, čim vam
povem, kar sem zvedel, — je dejal Murzajev in
se sočutno ozrl na kneza.

— Kaj mi hočete povedati tako strašnega?

— Ali imate na Lermontove pesmi? — je vpra
šal Murzajev namesto odgovora.

— Lermontove pesmi? Kaj pa imajo s tem
skupnega? Seveda jih imam, kakor večina izobra
ženih ruskih ljudi. Tam na polici so.

— Dajte mi zvezek, v katerem so krajše pesmi.

Oleg Kirilovič ga je pogledal izpod čela, potem
je pa stopil na polici, vzel zvezek Lermontovih pes
mi in mu ga pomolil.

— Evo vam Lermontova. Vi pa, Ivan Grigorje
vit, imate vrčico in vaše misli čudno skočijo s
predmeta na predmet.

— Ne, da bi poslušala kneza, je jel Murzajev listati
po knjigi. Sredi knjige je položil prst leve roke
na stran in zabil listati na koncu knjige.

— Čujte, — se je obrnil h knezu, — prečitam
vam prvo litočko, ki najbolje zadeva smisel. Ali
me poslušate?

— Poslušam, poslušam, — ga je potolail knez.

— Kaj pa če bi vendarle poklical zdravnika, Ivan
Grigorjevič?

— Ah, molčite, — ga je zavrnil Murzajev z raz
draženim glasom. — Pravim vam, da boste sami
prej potrebovali zdravnika kakor jaz. No, zdaj pa

poslušajte.

— Iz njega odmeval je čar vsemogočni,

iz njega odmevala sila je tajna.

Potem je molč prelepel z očmi nekaj vrstic, pri
jel se je za glavo in dejal:

— Zamislite se nad naslednjimi stih:

— Pričakovala je gosta...

— Pred njo sta kumeli dve čaši vina.

— Poslušajte pazljivo. Ali ste napeli vso pozor

nost? Ste slišali? Dve čaši! Kakor v vili! Kaj pa
je v njih? Vino? Ne, strup! Seveda samo v eni —
za gosta.

Zopet je preskočil nekaj stihov.

— Da, prav takole:

— Kakor da sta se v tem pustem stolpu
sestala...

— na veliki svečani pogreb.

— In kaj se je zgodilo potem? To, kar se je
moralo zgrediti in kar se je tam in tu tudi zgo
dilo:

— Globoka grobna tišina
je znova zavladala tam.

— Ali prodirate v smisel teh stihov? Pred mo
jimi očmi je slika tistega, kar smo našli in videli
v vili za gozdom.

— Globoka grobna tišina.

Murzajev je s tihim, pojemanjočim glasom pre
čital do konca:

Priu. doc. dr. Božo Škerlj

Slovani z rasnega vidika

Na članek »Kaj je srodnost med Slovani in kaj pravi veda o človeku?« v št. 199 »Slov. Naroda« z dne 2. t. m. mi dovolite prosim, malo poslana, vsaj ki nekaterim trditvam.

Tako naj povem, da smatram Czecanowskega za enega najboljših živečih antropologov, zlasti metodikov. Toda to me ne more ovirati, da njegove trditve o razah med Slovani glejam nekoliko kritično. Kajti treba je vedeti, da je Czecanowski ustvaril popolnoma svoj sistem in svojo nomenklaturo, ki more laika zavesti. Statistično-razušna osnova Czecanowskega sistema je dobra, toda biološko-genetična nikakor ni neoporečna. Razlikovanje samo starih osnovnih ras v Evropi — nordijske, laponoidalne, armenoidalne in mediteranske — ter iz križanj izvirajočih sest drugotnih ras nima nobene prave genetične podlage in tudi ne ustreza opazovanjem. Vederiti je nadalje treba, da so zaključki Czecanowskega nastali večinoma iz samih stekilk in računskih kombinacij, ne da bi avtor osebno videl onih ljudi, ki jih rasno opredeljuje, odn. v resnicji le izračuna.

Tako je gotovo vsak pažljiv čitalstv v tem članku pogrešal sploh onemogočenje dinarske rase med južnimi Slovani! In vendar je to za vse Jugoslovene — ne rečem, da tudi za Bolgare — najznačilnejša rasa. Kje se skriva v tolmačenjih Czecanowskega? Czecanowski razlagajo dinarsko raso kot produkt križanja med nordijsko in armenoidalno. Zato tudi najde med Srbi toliko nordijscev. Kdor pa gleda rase v naravi in ne samo na papirju — računsko — se tako trditvijo vsekakor ne more spriznjati. Dinarska rasa je biološko dejstvo in eksistira povsem samostojno. Podobno je trditve o Poljakih, ker Czecanowski ne priznava baltiske rase, najde med Poljaki kot prevainstveno raso »nordijsko« in mešavino z »laponoidalno«. (Slednja ustreza v resnicji približno alpski rasi.) Kdor torej ne pozna sistema Czecanowskega do potankosti, mora dobiti povsem napacno rasno sliko o narodih, ki jih Czecanowski rasno analizira. Kajti njegova metoda izluči — kakov avtor sam misli — iz vnašnega videza le štiri prarse, ki sem jih zgoraj navedel, nikakor pa ne opisuje delanskega stanja na podlagi lastnih opazovanj v naravi.

Sedaj pa se pripombe k nekaterim trditvam: Da so severni Makedonci podobni Slovencem in severozahodnim Bolgaram, je menda res in ima svojo zanimivo jezikoslovno paralelo. V resnicji se pa more »kdo« čuditi, če sliši, da je med Srbi

nordijska primes močnejša od mediteranske. Kajti obeh je malo, v resnicji nordijske še mnogo manj nego mediteranske! To namreč učijo skozi s pregledom živih ljudi, ne le števil. Da so Srbi ponokod podobni Albancem, nikakor ne preseneča, preseneča pa, če beremo, da jih spaša nordijska rasa. Sličnost je namreč povzročena predvsem po dinarski rasi! Da bi bili starci Ilirci nordijski, je več kot odprije »pranje, pač pa se je jasno verjetno, da so bili dinarici. Ako smatramo — s Czecanowskim — da je dinarska rasa produkt mešanja »nordijske« in »armenoidalne« prarse, potem ne moremo razumeti, da je slednja primes »pri Srbih precej ostalih«. Kajti? Če najde toliko nordijscev, potem mora najti skoro prav toliko armenoidalne »prarse«. V resnicji — kakor rečeno — najdemo največ dinarcev, prav malo nordijscev in vsekakor več mediterancev med Srbi. Tudi med Bolgari na veliko nordijscev, temveč vsekakor več mediterancev, poleg dinarcev in alpancev itd.

Končno še nekaj besed v krvni sorodnosti Slovanov. Prvotno so Slovani bili pretežno v resnicji nordijske rase. Kmalu pa se je uveljavila pri njih baltska rasa — to je: majhna, do srednje velika, okrogloglava, modrih oči in plavili las — to je, da je danes nekaka vez med vsemi slovanski vejami. Pri nas v Jugoslaviji, jo najdemo zlasti med Slovenci in severnimi Hrvati, pa tudi med Srbi in Bolgari. Na drugi strani je pa ravno dinarska rasa ena glavnih ras med Slovani (poleg alpske). Med južnimi Slovani je nemara sploh najznačilnejša, najdemo jo pa tudi med severnimi, zlasti med Slovaki in južnimi Poljaki, pa tudi se na Moravi in — na vzhodu — celo med južnimi Rumi.

O rasnih razmerah pri nas v Jugoslaviji je izšlo že nekoliko razprav, tudi v slovenskih in srbohrvaščini od domaćih avtorjev, ki raziskujejo domaći »živi material« na lici mesta. Ni dvoma, da dajo zaključki iz teh raziskav pravilno sliko o rasah v Jugoslaviji, kakor pa more biti izračunana slika na podlagi te številnih podatkov. Antropologija, ki se poslužuje statistike, ni sama in čista matematika, temveč tudi biologija in morfologija, točji mora antropolog upoštevati žive oblike, žive obraze in neposredne vtise, ne sme se pa zanemari le na številke, čeprav so bile mere še tako vestno določene!

Te pripombe so se mi zdele potrebne k omenjenemu članku, nikakor pa niso mišljene kot polemika z originalnim člankom velikega poljskega antropologa.

Veliki uspehi N. S. Z. na Jesenicah

Vodstvo podružnice N. S. Z. polaga delavstvu K. I. D. obračun dveletnega uspešnega dela

Jesenički kovinarji so 24. februarja 1937 sklenili s predstavniki KID novo kolektivno pogodbo, o kateri se bili mnenja, da je močno okrnila njihove zastuske. Delavstvo je zaradi tega postalo maločutno. Narodna strokovna zveza pa kljub temu in klonju, ostala je nadalje na branikih delavskih pravic in pripela krepiti in širiti svoje vrste, tako da je podružnica NSZ danes številno najmočnejša delavska strokovna organizacija pri podjetju KID na Jesenicah in na Javorniku.

V tukih dveh let je podružnici NSZ v sporazumu z ostalimi organizacijami predloga KID predlog za enkratni načrtni prispevek, ki ga je vodstvo podjetja tudi odobrilo in za Božič 1937 izplačalo.

1. januarja 1938 je stopilo v veljavo posebno določilo kolektivne pogodbe, s katerim se je ustanovil »Poseben pokojninski sklad za delavstvo KID«.

Ko so zastopniki NSZ stavili predlog za uvedbo tega prepotrebnega pokojninskega sklada in so pri predstavnikih podjetja našli razumevanje, pač s tem niso bili zadovoljni zastopniki drugih strokovnih organizacij. NSZ je s svojim predlogom v danem upokojenjih že učinkovalo to dokladi, ki tvori znaten prispevek k pokojnini. Ta pokojninski sklad je na 1. januarja 1938 izkazal din 1.645.566 premoženja, kar daje soliden temelj k delavskemu dodatnemu pokojninskemu zavarovanju. V 1. 1938 je delavstvo vpeljalo v ta sklad din 312.738, podjetje pa din 803.661.

19. aprila 1938 je stopilo v veljavo k konjunktivni pogodbi z dne 24. februarja 1937 »Prvi dodatek«. Tudi v pogledu dodeljevanja delovnih oblik in zaščitnih oprem in organizacije naše razumevanje predstavnikov podjetja NSZ je v vseh zadevah sklicevalo sestanke zastopnikov posameznih obratov, kjer so delavci sporazili svoje želje in potrebe, na podlagi katerih so bili iznešeni izdelani predlogi na pristojni mestu.

Delavstvo pa je prihajalo v težavni položaj z ozirom na podražitev cen življenjskim potrebsčinam, tako da so priceli ponovno akcijo za zvišanje mezd. Na pobudo NSZ so vse delavske strokovne organizacije predložile KID 24. avgusta 1938 predlog za draginjske doklade in znižanje cen goriva. Podjetje KID pa je bilo prav v tem času v težkem položaju, ki se je pokazalo tudi v tem, da je bilo reduciranjih veliko število delavcev. To je bil vzrok, da nismo uspeli z našim predlogom, temveč smo sklenili pogodbo, s katero je dobro delavstvo izplačan enkratni meseci prispevek v višini stičljivne skupinske mezde. Ta prispevek so dobili decembra 1938.

Podružnici NSZ Jesenice in Javornik pa sta vložili samostojen predlog podjetju KID 14. marca 1939, da bi podjetje dalo posebno določilo za gradnjo nove bolničice tukajšnje bratovščine skladnice. Podjetje je ta predlog sprejelo in 27. marca 1939 je bila podpisana posebna kol. pogodba, s katero se podjetje obvezuje, da bo v mesecih prispevkov po din 200.000 izplačalo 2 milijona dinarjev za gradnjo bolničice poleg svojega povisanega prispevka, ki ga sorazmerno plačuje tudi delavstvo.

2. julija t. l. so predložile delavske strokovne organizacije podjetju KID nove zahteve za spremembo kol. pogodbe. Po vsekratnih razgovorih, ki so trajali do 31. avgusta t. l. pa je vsekakor zadovoljiv uspeh. Navedemo pa naj najvažnejše pridomice: Od 1. septembra dalje znašajo skušnike mezde po sledečem:

Na članek »Kaj je srodnost med Slovani in kaj pravi veda o človeku?« v št. 199 »Slov. Naroda« z dne 2. t. m. mi dovolite prosim, malo poslana, vsaj ki nekaterim trditvam.

Tako naj povem, da smatram Czecanowskega za enega najboljših živečih antropologov, zlasti metodikov. Toda to me ne more ovirati, da njegove trditve o razah med Slovani glejam nekoliko kritično. Kajti treba je vedeti, da je Czecanowski ustvaril popolnoma svoj sistem in svojo nomenklaturo, ki more laika zavesti. Statistično-razušna osnova Czecanowskega sistema je dobra, toda biološko-genetična nikakor ni neoporečna. Razlikovanje samo starih osnovnih ras v Evropi — nordijske, laponoidalne, armenoidalne in mediteranske — ter iz križanj izvirajočih sest drugotnih ras nima nobene prave genetične podlage in tudi ne ustreza opazovanjem. Vederiti je nadalje treba, da so zaključki Czecanowskega nastali iz samih stekilk in računskih kombinacij, ne da bi avtor osebno videl onih ljudi, ki jih rasno opredeljuje, odn. v resnicji le izračuna.

Tako je gotovo vsak pažljiv čitalstv v tem članku pogrešal sploh onemogočenje dinarske rase med južnimi Slovani! In vendar je to za vse Jugoslovene — ne rečem, da tudi za Bolgare — najznačilnejša rasa. Kje se skriva v tolmačenjih Czecanowskega? Czecanowski razlagajo dinarsko raso kot produkt križanja med nordijsko in armenoidalno. Zato tudi najde med Srbi toliko nordijscev. Kdor pa gleda rase v naravi in ne samo na papirju — računsko — se tako trditvijo vsekakor ne more spriznjati. Dinarska rasa je biološko dejstvo in eksistira povsem samostojno. Podobno je trditve o Poljakih, ker Czecanowski ne priznava baltiske rase, najde med Poljaki kot prevainstveno raso »nordijsko« in mešavino z »laponoidalno«. (Slednja ustreza v resnicji približno alpski rasi.) Kdor torej ne pozna sistema Czecanowskega do potankosti, mora dobiti povsem napacno rasno sliko o narodih, ki jih Czecanowski rasno analizira. Kajti njegova metoda izluči — kakov avtor sam misli — iz vnašnega videza le štiri prarse, ki sem jih zgoraj navedel, nikakor pa ne opisuje delanskega stanja na podlagi lastnih opazovanj v naravi.

Sedaj pa se pripombe k nekaterim trditvam: Da so severni Makedonci podobni Slovencem in severozahodnim Bolgaram, je menda res in ima svojo zanimivo jezikoslovno paralelo. V resnicji se pa more »kdo« čuditi, če sliši, da je med Srbi

Spomenik žrtvam svetovne vojne v Kamniku

Kamnik, 9. septembra
Jutri v nedeljo bo v Kamniku odprt spomenik v svetovni vojni padlim občinjan. Spomenik je postavljen pod stoltno lipo pred kamniškim pokopališčem in je izredno lepo delo, ki ga je po zamisli domaća akad. slikarja Staneta Cuderma predstavlja akad. kipar Boris Kalin. Spomenik predstavlja s 3,7 metra visoko dvignjeno desnico z navzdol obrnjenim mečem kot nekaj svetovne vojne. Na pokopališčem sedišču z idom v rdečega portala je doline Konjščice. Okrog lip je postavljena klop, ki jo je zelo lepo izdelala tovarna Remec na Duplji. Kamniške žale, ki takoj slovijo po svoji lepoti in krasnem razgledu, so z zgradbo spomenika mnogo pridobitne, ker je zdaj posrečeno reguliran ves prostor pred pokopališčem. Odtod je najlepši razgled na planine, ki tvorijo prelep ozadje spomeniku onih 60 Kamničanov, katerih kosti počivajo razmetane po bojni poljanah Doberioba in Galicije. Spomenik, ki je stal okrog 35.000 din, je sedaj postavljen v izvršil vsa dela okrog njega.

Spomenik je izklesan iz belega bratčega marmorja in stoji na betonskem podstavku, prostor okrog spomenika pa je urevan z idom v rdečega portala na doline Konjščice. Okrog lip je postavljena klop, ki jo je zelo lepo izdelala tovarna Remec na Duplji. Kamniške žale, ki takoj slovijo po svoji lepoti in krasnem razgledu, so z zgradbo spomenika mnogo pridobitne, ker je zdaj posrečeno reguliran ves prostor pred pokopališčem. Odtod je najlepši razgled na planine, ki tvorijo prelep ozadje spomeniku onih 60 Kamničanov, katerih kosti počivajo razmetane po bojni poljanah Doberioba in Galicije. Spomenik, ki je stal okrog 35.000 din, je sedaj postavljen v izvršil vsa dela okrog njega.

Sorodniki nesrečnih žrtv svetovne vojne so hvaležni, da je bil postavljen spomenik, okrog katerega so se toliko let vršila pogajanja za izberi prostora. Sedanj odbor, ki je bil izvoljen spomiladi, je pod vodstvom predsednika g. Franca Bokalča vzel stvar energično v roko, prekskel k prejšnjemu fondu nove vire dohodkov in zagotovil izvedbo po zamislenem načrtu.

Po programu bo spomenik odprt v nedeljo, ob pol 10 dopoldne s pozdravnim govorom, zatem pa bodo kamniški združeni pevski zbori zapeli par pesmi. Po mali obnovi stolnega govorja in pozdravi zastopnikov ter izročitev spomenika v varstvo občini. Sorodniki padlih in zastopniki občinstva ter bojevniških združenj bodo ob otvorenem slavnosti številno zastopani.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
	8					
9	10		11			12
13		14			15	
16			17	18		
	19					
20				21		22
23			24		25	
26			27	28	29	
	30			31		
32						

Pomen besed

Vodovorno: 1. drugo ime za Malo Azijo, 8. letni čas, 9. latinski predlog, 11. vprašalni zaimek, 12. osebni zaimek, 13. gora na Dolenjskem, 15. pozivilo, 16. dragi kamen, 18. vojaška edinica, 19. del sveta, 20. sibirška reka, 21. staroslovenska boginja, 23. sorodnik, 25. nasprotno od star, 26. francoski osebni zaimek, 27. gora na Primorskem, 29. egipčansko božanstvo, 30. dalmatinski otok, 32. hrvša država in Afriki.

Navpično: 1. konjenički napad, 2. vzklik, 3. športna disciplina, 4. plevek, 5. denarna enota sosedne države, 6. veznik, 7. del oper, 10. francoski pisatelj, 12. prvi bikoborec, 14. predpostopna žival, 15. zob divjega prašiča, 17. veznik, 18. neutrijen, 20. del sveta, 22. gora pri Beogradu, 24. kitajski delavec, 27. ptica pevka, 28. tatarski poglavar, 30. osebni zaimek, 31. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene prejšnje soboto

Vodovorno: 1. Stavropol, 9. ribe, 10. rana, 11. Orjen, 13. ep., 15. duh, 16. po, 17. noc, 19. par, 20. Kopitar, 21. kap., 22. žig, 24. ol., 25. lev, 27. za, 28. Terek, 30. opat, 32. dete, 34. Sat el Arab.

Navpično: 1. sršen, 2. ti, 3. Abo, 4. Verd, 5. oreh, 6. Pan, 7. on, 8. lapor, 12. Jupiter, 14. pokal, 16. Pariz, 18. Cop, 19. paž, 21. kokoš

